

Skog Alnarp

Lövträd efter åkergran

Det finns flera anledningar att inte fortsätta med gran på nedlagd åkermark.

Ett nytt forskningsprojekt visar möjligheten att byta till lövträd.

Från 1950-talet och framåt försvann över en miljon hektar åkermark. En betydande del planterades med gran.

– Den har oftast växt väldigt bra, men att fortsätta med ytterligare en generation gran kan innebära problem, konstaterar forskare Henrik Böhlenius.

Flera av bestånden har angrepp av rotröta. När rotrötan fått fäste kommer problemen att förvärras i kommande generationer. Dessutom finns frågetecken, mer eller mindre kopplade till en klimatförändring. Det handlar om granbarkborrar, stormar och torka.

FÖR att hitta alternativ anläggs fem försök på nedlagt åkermark i Götaland. På varje yta odlas sex olika trädslag: Björk, asp, hybridasp, tall, gran och poppel.

För poppel görs dessutom försök med olika metoder för odling.

Genomgående används bästa tillgängliga odlingsmaterial.

Björken är Ekebo 5, vilket är de längst förädlade plantorna.

Henrik Böhlenius

Den sticklingsförökade granen växer mer än 30 procent bättre än oförädlad gran. Tallen är från utvalt frö från de genetiskt bästa föräldrarträden. Aspen är elitkloner utvalda av Umeå universitet, också hybridaspn och poppel kommer från lovande kloner.

– Nu testas det bästa av det bästa. Några liknande jämförande trädslagsförsök finns inte och vi har liten kunskap om odlingsalternativ för den här marken.

– Även om det växt en generation gran är åkermark något helt annat än vanlig skogsmark. Det är väldigt bra jord, möjligen har den blivit lite surare under åren med gran, men i övrigt förväntar vi oss inga förändringar, säger Henrik Böhlenius.

HAN har flera forskningsprojekt om poppel, som är ett av de snabbast växande trädslagen, med en betydande potential att få än bättre egenskaper genom förädling.

Ett problem på vanlig skogsmark är låga ph-värden. Genom att tillföra kalk och aska visar försök att tillväxten blir dramatiskt mycket bättre. Vi får se om det också behövs på nedlagt åkermark.

– Utöver vanlig planteing får poppeln i de nu aktuella försöken tre olika behandlingar med aska och biokol. Det sprids på ytan, blandas

Två år

Poppel efter två år på åkermark där det tidigare växt gran. Luca Muraro inventerar planteringen på Christinehof i Skåne. Försöken ingår i hans forskning som doktorand i Alnarp. Foto: Henrik Böhlenius

i jorden och tillföras planteringsspunkten.

– Jag tror på poppel, men även de andra lövträden bör vara bra alternativ till gran. Hybridasp vet vi växer väldigt bra och den förädlade björken är något helt annat än oförädlad björk, säger Henrik Böhlenius.

– En nackdel för poppel och hybridasp är att de i dagsläget har begränsningar på skogsmark genom certifieringen, där de klassas som främmande trädslag. Det gäller inte för björken och den vanliga aspen.

DE första försöken anlades för två år sedan.

– Poppeln har kommit igång

väldigt bra och är nu två meter. Övriga lövträd är runt en meter, vilket också är bra. Gran och tall har det lite jobbigare och hämmas av gräset. Även om det vuxit gran i flera årtionden finns det fortfarande en fröbank i jorden som får fart när ljuset kommer efter avverkning.

– Viltbetet är ett problem för lövträd. Försöken stängslas, vilket är en ganska dyr metod. En fördel med snabbväxande löv är att det kan nå betningssäker ålder efter tre år. Det är alltså en relativt kort tid då det kan behövas någon form av viltskydd.

Energimyndigheten är huvudfinansierare av forskningsprojektet.

Kontakt

Henrik Böhlenius, henrik.bohlenius@slu.se

Redaktör nyhetsbrevet

Pär Fornling, par.fornling@slu.se